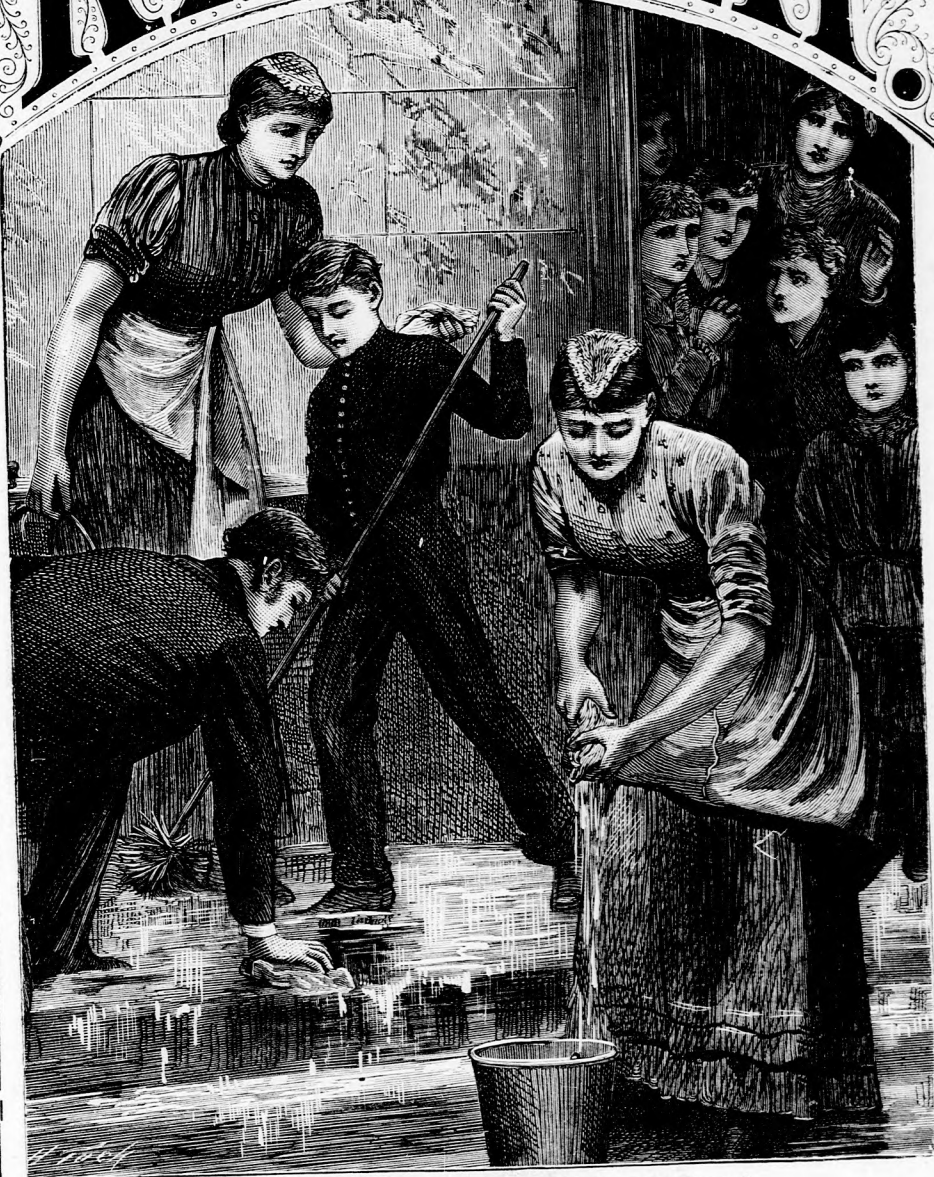

KIS LAP

... AZ EGÉSZ HÁZ ÖSSZECSÖDÜLT. (Lásd a 362. lapon.)

XXI. kötet. 23. szám.

Ára negyedévre 1 fnt 40 kr.
Megjelen hetenkint egyszer, 16 oldalon.

1881. december 4-én.

PIROSKA.

— Elbeszélés. —

(Folytatás.)

hitte volna azt is, a mi eddig velem történt? Tegnapelőtt még álmomban sem jutott volna eszembe, hogy ilyen fényes kastélyban fogok ma aludni. És milyen sajátságosan történt az egész! Ha Elemér akkor az erdőben nem pajkoskodik és a kocsit nem töri össze, nem gondoltunk volna arra, hogy gyalog menjek a zeneórától haza, nem indulok a városban a piac felé s nem találkozom dédanyámmal. Sőt a Gondviselés hasznomra fordította Elemér pajkosságát is; az ő gonosz csinyje által ismerkedtem meg dédanyámmal . . . ha ő azt a csinyt el nem követi, nem tehettem volna sziveséget az ismeretlen öreg asszonynak, dédanyám nem gondolt volna arra, hogy ide hozzon . . . Az igaz, hogy én azt csöppet sem bánám, sokkal boldogabb volnék otthon jó mamámnál; de szüleim, úgy láttam, örülnek ennek a dolognak, jót remélnek belőle, azért szívesen eltűröm itt ezt a néhány nehéz hetet . . . És talán nem is lesz olyan nagyon borzasztó . . . itt van ez a jó öreg Klára, a ki ismerte mamácskámot kicsiny korából és szerette . . . milyen szép lesz, ha beszél majd nekem a mamámról . . . az én kedves jó mamácskámról . . .

És e gondolattal a jó kis leány elaludt.

Másnap már korán reggel talpon volt és sietett le a kertbe, mely a kastélyt környezte. Csak most, mikor kedvére széttekingetett, most látta igazán, milyen gyönyörű itt minden. Finom kaviessal

behintett sétautak vezettek minden oldalon a távolabbi sűrű fák felé, a kastély körül délszaki virágok, bokrok pompáztak, szökő kut sugára csillogott a napfényben s mindenben meglátszott a gondos ápolás, meglátszott az öreg Bánréviné szigorú felügyelete. Piroska, ki ilyen szép helyet még soha sem látott, gyönyörködve járt egyik virágágytól a másikhoz, mikor egyszerre majd holtra ijedt. Egy sűrű bokor mögül borzasztó bömbölés hangzott feléje, azután előugrott — Elemér, nagyon örvendve és kaczagva, hogy sikerült Piroskát megriasztania. A kis leány szinte elsápadt volt ijedtében, aztán kissé neheztelve mondá:

— Oh Elemér, legalább addig hagyd abba pajkos tréfáidat, míg itt vagyunk. Dédanyánk nem fogja tűrni, hogy itt is olyan zenebona legyen mindig, mint Somfalván.

— Jól van no, csak ne ijesztgess mindjárt korán reggel . . . hiszen játszani csak szabad? No, ne légy olyan borzasztóan komoly . . . várj, kötök neked szép bokrétát, virág van itt elég.

— Hozzá ne nyulj' a virágokhoz! kiáltá Piroska ijedten. Nem azért ültették ide, hogy letépdessük. Ugyan szép dolog volna, ha mindjárt első reggel kárt okoznánk.

— No bizony, hiszen nem kell megtudniok. Különben, ha nem kell bokréta, hát nem szakítok virágot, mert bizony még beszaladnál és bepanaszolnál.

Piroska kissé megharagudott, és sértődve felelé:

— Nagyon jól tudod, hogy nem szoktam árulkodni. Vagy talán elárultam-e,

hogy te valóban gonoszul ismert rád.

Erre mér urfi.

— R.

— R.

— É.

zösködött

— O.

letet s ma

a gonosz

Elemér

de aztán

nyujtva P

— A.

pajtások

és ezent

azt meg

fogsz áru

lálnék ke

tudom, h

lami bol

ugy-e?

— I.

dosás, á

lásd, Ele

kellene f

el afféle

—

kisasszon

meglátju

lesz itt a

leim ede

mondták

már ottl

—

dogabb

telik az

hogy te voltál az, ki ott a városban olyan gonoszul bántál dédanyánkkal? Ő nem ismert rád, de én rád ismertem.

Erre már kissé meghökkent Elemér urfi.

— Rám ismertél, . . . igazán?

— Rád bizony.

— És . . . és dédanyánk nem kérdezősködött?

— Oh igen, de én kikerültem a feleletet s maig sem tudja hogy te voltál az a gonosz fiu.

Elemér egy pillanatra elhallgatott, de aztán megint vigan kaczagott és kezét nyujtva Piroskának, így szólt:

— Annál jobb, így hát igazán jó pajtások lehetünk. Fogjunk kezét, így ni, és ezentul legyünk vig játszótársak. De azt meg kell ígérned, hogy jövőre sem fogsz árulkodni, ha épen valami bajba találnék keveredni. Mert én magam sem tudom, hogy történik, de mindig jut valami bolondság az eszembe. No, ígéréd ugy-e?

— Igérhetem bátran, mert a besugdosás, árulkodás nem természetem. De lásd, Elemér, mégis jobb volna, ha nem is kellene félned az effélettől s nem követnél el afféle pajkos csínyeket.

— Persze, ha én is olyan alamuszi kisasszony volnék, mint te. No de majd meglátjuk. Attól félek, rettenetes unalmas lesz itt az élet. Nem hiába volt, hogy szüleim eddig soha sem küldtek ide s azt mondták, nem vagyok ide való. Szeretnék már otthon lenni!

— A mi azt illeti, én is sokkal boldogabb vagyok otthon. De majd itt is eltelik az idő. Nézd, milyen gyönyörű itt

minden! Sétálhatunk a szép kertben, közben majd kissé olvasgatunk, tanulgatunk . . .

— Isten mentsen! Én bizony nem tanulok! kiáltá Elemér. Lesz majd módomban benne, ha visszaküldenek az iskolába.

Piroska épen azt akarta felelni, hogy bizony pedig jó volna, ha szabad idejében néha komoly dolgokkal is foglalkoznék, mert akkor nem jutna annyi pajkos csíny az eszébe; de épen a mi ezt mondani akarta, egy inas lépett hozzájuk és jelenté, hogy a reggeli már vár reájok, siessenek vissza.

Ezt szívesen megtették s azt sem bánták, hogy reggelijöknél csak az öreg Borbála volt jelen, mert Bánréviné a maga szobájában szokott reggelizni.

— Annál jobb, szólt Elemér, s mindjárt három darab kalácsot kapott el. Nagyon jó kalács, mondá aztán, szeretném tudni, mindennap kapunk-e ilyet?

— A mikor csak tetszik, felelé Borbála.

— Ezt már szeretem.

A reggeli után Elemér még egy darab kalácsot dugott a zsebébe, aztán így szólt:

— Most megyek az istállóba, megnézem a lovakat. Már hallottam az inastól, hogy igen szép csikók is vannak benne. Jösz velem?

— Nem, az nem nekem való mulatság, felelé Piroska.

Elemér nem hívogatta tovább, hanem elment, Piroska pedig szobájába tért és azon törte a fejét, mit csináljon? Ha most otthon volna, nem kellene gondolkoznia, ott volna dolga elég. Legelőször

is rendbe hozni a házat, aztán tanácskozni Borissal az ebédről, segíteni a főzésnél, később teríteni, közben pedig tanulgatni, ápolgatni a mamát. Mikor erre gondolt, szeme könnybe lábbadt. Ki végzi most a beteg mama helyett azt a sok apró és mégis fárasztó munkát? Bizonyosan senki: a mama maga fárad, míg ő, Piroska, itt kényelmesen, nagyuri módon él. Egész sereg szolgál van a kastélyban s mind mély tisztelettel hajol meg előtte, lesi a parancsát, a mi roppantul furcsán esett a kis leánynak, ki eddig nem volt szokva az efféléhez. Szinte röstelte, mikor közeledett az a jó öreg Klára asszony, vagy azok a komoly arczu, már szintén öreg inasok, s olyan alázatosan várták, nem parancsol-e valamit. Eszébe jutott ugyan, hogy ez nagyon természetes, mert hiszen ő dédunokája a kastély urnőjének, mert itt ugy szeretik, mint a házikisasszonyt és talán nem is tudják, hogy otthon szüleivel mily szerény sorsban él; de bár Piroska eléggé okos volt, hogy magát beletalálja a kellemes új életbe, tulajdonképen mégsem érezte jól magát.

— Igen, ha szüleim is itt volnának! gondolá. Akkor aztán öröm volna itt élni. De hogy örüljek én ennek a sok szép és jó dolgoknak, mikor tudom, hogy szüleim otthon szükkölnének. Inkább volnék már ismét náluk. Minek is küldtek el!

De ekkor a jó kis leány elpirult saját maga előtt, mert rajta kapta magát a rossz gondolon. Hiszen szülei akarták, hogy így legyen s ő megigérte, hogy bele nyugszik; aztán mi panaszja lehet? Dédanyja ellen semmi sem.

— Igazán gonosz vagyok, szólt magában. Meg is gyónom mamámnak: irok neki levelet.

(Folytatása következik.)

Tizig.

»HOCZI a talpadat,
Hadd olvasok rája!«
És rá olvas tizig
Tónika mamája:

1. 2. 3. 4.

Öreg ember hová mégy?
Debreczenbe pipáért.
Gyere vissza dohányért.
A többin végy bundikát,
Takard be a Tónikát.

5. 6. 7.

Rövid ez a hét,
Nem tudod még, kis fiacskám,
A kis ábécztét.

8. 9. 10.

Gyorsan foly a víz,
Két hét múltán ugy tudjad ám
Mint a folyó víz.

Szám.

lt ma-
: irok

ám,

ám

KI A LEGÉNY A CSÁRDÁBAN? (Lásd a 368. lapon.)

ŐSERDŐK DÉL-AMERIKÁBAN.

(Képpel a 360—361. lapokon.)

RENGETEG erdeink nekünk is vannak, olyan nagy erdők, hogy a ki bennök eltéved, nem egykönnyen talál ki és medvékkel, farkasokkal is eshetik nem épen kellemes találkozása. De a mi nagy erdőinkben előbb-

utóbb mégis csak találkozik az eltévedt vándor hol pásztorokkal, hol szénégetőkkel, favágókkal, kik aztán utba igazítják.

Nem ilyenek az igazi őserdők, melyek Amerikában még roppant területeket foglalnak el. A ki ott eltéved, hálát adhat a Gondviselésnek, ha valamikép kimenekül, mert a rengetegben napokig tévelyeghet, a nélkül, hogy nemcsak emberek, hanem akár csak valami nyomával is találkoznék. Számos olyan része van az őserdőnek, hol még nem is járt emberi lény s a tudós buvároknak, kik ide behatolnak, nagyon ovatosoknak kell lenniök és igen nagy fáradságra kell elkészülniök. Mert ott nem olyan könnyű a járás, mint a mi erdeinkben. A magas, sok száz éves fák közt sűrűn nőtt a különféle tüskés bozót és folyondár s különösen a folyondárok veszedelmesek, még a száz éves nagy fának is. Megölik, megfojtják a fákat, mert felkuszna a fára, lassan-lassan elborítják összes ágait egészen a legcsucsáig, úgy hogy a fa többé nem kap napsugárt, levegőt, nem hajt levelet, végre elhal, elkorhad és mikor aztán egy-egy nagy vihar dühöng, az óriás fa ledől s olyan torlaszt képez, melyen alig lehet áthatolni. Máshol meg, a mély völgyekben, ingoványos mocsár lappang, melyet vízi növények bori-

tanak, úgy hogy a vándor alig veszi észre, mikor jut a veszedelmes süppedékbe.

Az európai utas, a ki vállalkozik az ilyen fárasztó és veszélyes utra, igen sok érdekes növényt és állatot láthat ott. A meleg éghajlat fái és más növényei sokkal pompásabbak, a vadon tenyésző virágok sokkal szebbek, tarkábbak, mint a mieink s a mit mi csak melegházakban mint ritkaságot látunk, az ott vadon nő széltiliben. S a vadonban, hol nem ijesztgetik, tömémentelen a tarka tollu madár. Ezer meg ezer papagáj rikácsol a fákon, apró kolibriok röpködnek, mint valami dongók s a fák ágairól sok helyen zacskóforma furcsa valami függ, melyről a vándor hamarjában azt sem tudja, gyümölcs-e vagy más egyéb. És az bizony nem gyümölcs, hanem madárfészek, az erszényes madár fészke. Fűszálakból csodás művészettel szövö és aggatja fel e kis madár ekkép a fészket, hogy tojáskái bátorságban legyenek a rablók ellen; mert ama vékony ágak végére még a csuszómászó kigyók sem juthatnak el.

Mert a szép növények, madarak, apró állatok mellett tanyáznak ott veszedelmes állatok, mérges kigyók is. A fákon a leopárd egy faja leskelődik, a vizek partján öles hosszú kaimánok sütkéreznek s a sűrű bokrok közül egy-egy mérges kigyó szisszen, melynek marása halálos.

De bármily fáradságos és veszedelmes is ez őserdők átkutatása, bátor tudósok mégis bejárják, leírják, hogy aztán mi okuljunk és tanuljunk leírásukból.

BETÜREJVTÉNYEK.

I.

G I P e E

II.

H tól

A Z Á R V I Z.

— Beszélyke. —

(Képpel a czimlapon és a 365. lapon.)

A ÉN néha tréfából azt kérdezem Berczi öcsémtől, mikor volt a nagy árviz Budapesten, mindig nagyon megzavarodik, lesüti a szemét és nem felel. Mert tudja jól, hogy nem azt az árvizet kérdem én, mely régen, több mint negyven esztendővel ezelőtt pusztított és sok, igen sok házat romba döntött fővárosunkban; hiszen ezért nem is volna oka Berczinek röstelkedésre, mert akkor ő még nem is volt a világon, tehát nem követhetett el semmi rosszat. De volt egyszer később egy nagy árviz s arra már nem szeretett Berczi barátom visszaemlékezni.

Az igaz, hogy ez nagyon sajtáságos egy árvizveszedelem volt. A Duna olyan alacsonyán állott, hogy senkinek esze ágába sem jutott bajtól tartani; a parton az utczákon kedvök szerint sétáltak az emberek, Bercziék szomszédai is egészen nyugodtan jártak-keltek dolgaik után; csak Bercziéknél, ott nagy volt a veszedelem, elborította a viz az egész első emeletet, még pedig olyan fuicsán, hogy az udvar mégis szárazon maradt. Ugye, ez hát nevezetes árviz volt és Berczi azért nem szeretett reá emlékezni, mert ezt a csodálatos árvizet ő teremtette.

Körülbelöl hét-nyolcz éves lehetett akkor s hogy mindjárt megvalljam az igazat, járt ugyan iskolába, de a tanulásnál sokkal jobban szerette a játékot s nem is fogyott ki soha új meg új mulatóságokból. Kis testvére, a hat éves Gusztika bámulta és szerette is ezért szörnyen

az ügyes Berczit, ámbátor neki sokszor csak a kellemetlen része jutott a játéknak. Mindig Berczi parancsolt, ő volt a vezér s Gusztikának engedelmeskedni kellett; de a kis fiu ezért nem panaszkodott, mert úgy gondolta, hogy Berczi az idősebbik, ügyesebbik, illő tehát, hogy övé legyen az elsőség. Nem is lett volna Gusztikának tanácsos ellenszegülni, mert Berczi rögtön megfenyegette:

— Nem teszed? Jól van, de többé ne is jöjj felém! Soha sem játszom veled többé, soha!

Ez pedig borzasztó lett volna s Gusztika inkább engedelmeskedett, akármit kívánt pajkos bátyja.

Egy napon a mama látogatóba ment.

— Gyermek, aztán szépen játszatok, ne esintalankodjatok, míg oda leszek. A szobaleány majd kiadja ozsonnátokat.

— Igen is, mamácska, jök leszünk.

Ezt könnyen ígérhették is, mert játékszerük annyi volt, hogy kedvökre válogathattak benne. Kisétálni ugy sem lehetett, mert kint kellemetlen esős, szelős idő járt; de volt elég hely a szép tágas szobákban, mert a szülők módos emberek voltak, szép nagy lakásuk volt az első emeleten s a két fiunak is volt küön szobája, hol zajonghattak, ugrálhattak, a nélkül, hogy másokat háborgattak volna.

Gusztika tehát előkereste játékait, ólomkatonáit, lovacskaikat, báránykaikat s jó ideig ezzel játszottak, míg végre Berczi bele unt.

— Oh, ezt már mind sokszor játszottuk. Inkább játszunk bujósdit!

Gusztika beleegyezett s játszottak bujósdit, csak hogy erre már persze kevés

volt a saját szobájuk, mert ott nem igen volt hová elrejtőzni. Végig ugrádoztak tehát a többi szobákon is és mint rendez-

sen, most is Berczi rejtőzködött el és Gusztikának kellett őt megkeresni.

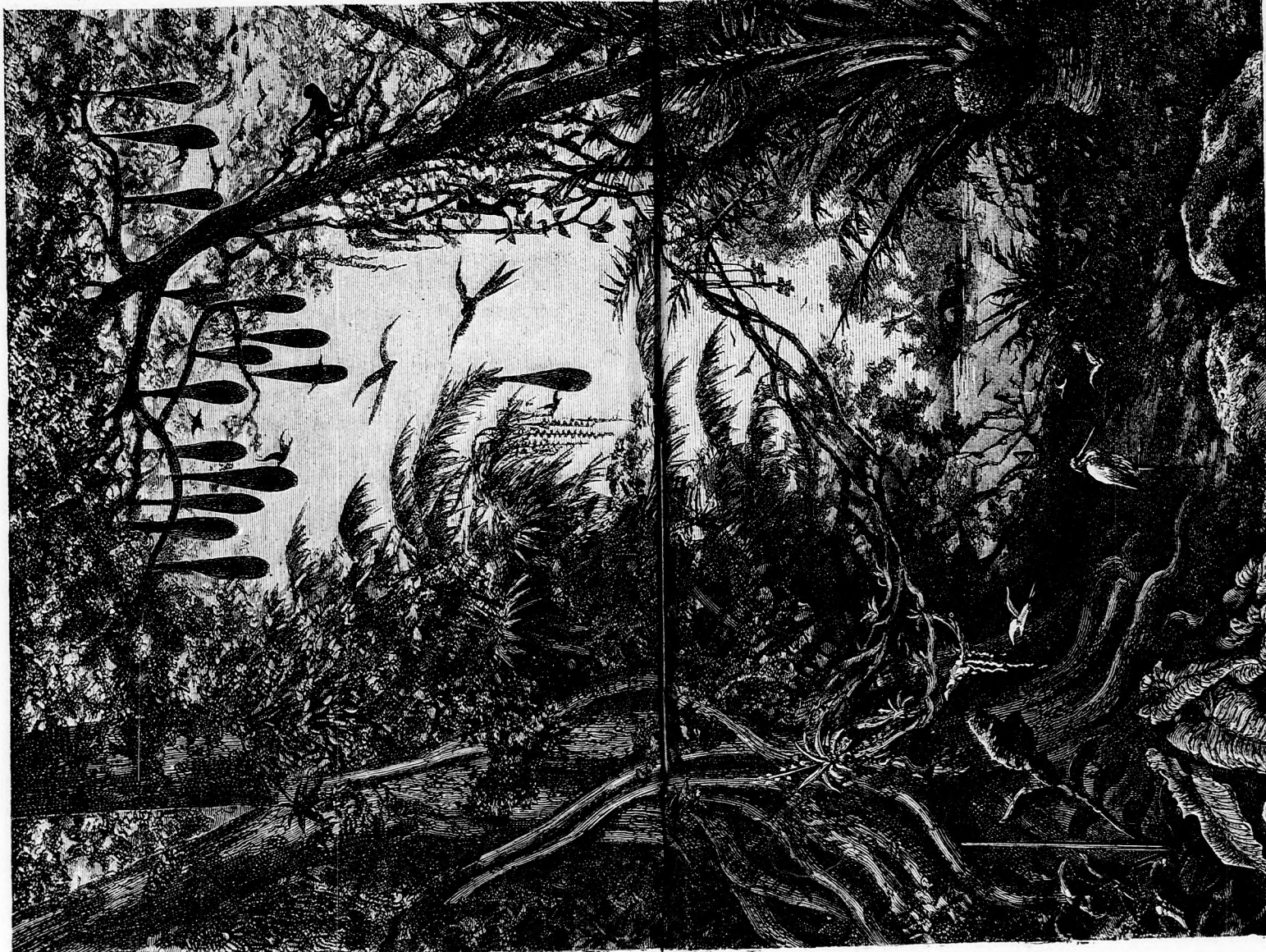
Egy izben Gusztika nagyon sokáig várta a jelt, hogy már indulhat keresésre. Várta, várta s türelmesége mellett is már majd beleunt, mikor végre a legutolsó szobából meghallotta Berczi hangját; de ezuttal Berczinem azt kiáltotta: »lehet!« hanem így szólt:

— Gusztika, jőjj ide! Mondok valamit.

A kis fiu végig szaladt a hosszú szobasoron és a legutolsóban, a fürdőszobában találta bátyját.

— Már elég volt a bujósdíból, ugy-e? szólt Berczi. Kitaláltam egy új játékot, az sokkal mulatságosabb lesz.

- Mi az?
- Hajókázni fogunk.
- Hajókázni? De hát hol?

ŐSERDŐ DÉL-AMERIKÁBAN. (Lásd a 358. lap on.)

— Itt ni, a fürdőkádban. Persze, nem mi magunk, hanem a katonáink, lovaink. Az ólomkatonák nagy katulyája

lesz a csónak, abba állítjuk az utasokat aztán csónakáztatjuk őket. Hamar, hozd ide a játékszereket, majd én addig eresztek vizet a kádba.

Gusztika szaladt a játékszerekért, Berczi pedig megnyitotta a csapot. Mert tudjátok, Budapesten vízvezeték van, úgy hogy a házakban csöveken egészen a padlásig feljut a víz és be lehet vezetni a csöveket akárhová; így volt Bercziéknél is, hol a fürdőszobában csak meg kellett nyitni a csapot s ömlött annyi víz, a mennyi csak kellett.

A nagy kádban csakhamar volt annyi víz, hogy a katulya-csónak pompásan uszhatott rajta. Berczi igazgatta a csónakot, rakta ki és be a katonákat, lovacskákat s nagyon jól mulatott, míg Gusztikának se kellett érnie a nézéssel, a mi nem éppen mulatságos

dolog. Bele is ünt Gusztika csakhamar és ott hagyta, visszatért a maguk szobájába, hogy más játékot keressen. Berzi pedig tovább hajókázott, mignem egyszer Gusztika azt kiáltá:

— Berzi, jöjj oszonnázni! Én már eszem!

Az ilyen hívást Berzi sokkal jobban szerette, mint ha például leczkéje tanulására hívták. Szaladt is rögtön, becsapta maga után a fürdőszoba ajtaját és ugyan-csak igyekezett, hogy utóljérje Gusztikát a jó gyümölcs és sütemény elpusztításában. Nem sokára még vendégek is akadt, a szomszédok Laczikája, kit jól megtraktáltak. Mikor az oszonnára valót az utolsó morzsáig elköltötték, újra játékhoz fogtak s most hármásban még sokkal vigabban mulathattak. A mama, mikor hazatért, megdicsérte őket, hogy olyan jól viselték magukat. Büszkék is voltak rá nagyon.

A mama épen javában mondogatta, hogy máskor is ilyen illedelmes jó gyermekek legyenek, mikor egyszerre nagy zaj hallatszott a folyosóról.

— Mi az? Mi baj történt?

— Valami csodálatos dolog, felelé az inas; az egész folyosó tele van vízzel . . . mintha a fürdőszobából özönlenék az ajtó alól.

— Ugyan mit beszél!

— Tessék meggyőződni!

A mama odasietett s csakugyan úgy volt: a fürdőszobának a tornácra nyíló ajtaja alól özönlött a víz kifelé. Ez az ajtó belülről volt becsukva, meg kellett tehát kerülni a többi szobákon át, hogy a fürdőszobába jussanak; de mire oda kerültek, itt is egész árviz fogadta őket, a fürdő-

szoba emez ajtaja alól is özönlött a víz és gyorsan elborította valamennyi szobát, eláztatva a szép szőnyeget s mindent, ami a földön volt.

— Nyitva kell lenni a csapnak! kiáltá a mama ijedten. Hamar, János, menjen be és zárja el!

A mint a fürdőszobába benyitottak, szinte zúdult kifelé az árviz. Csakugyan, a csap nyitva és bőven ömlött belőle a víz a kádba, a teli kádból pedig ki a pallóra, melyen már bokáig ért. Órákon át kellett a víznek a csapból ömleni.

Persze rögtön elzárták a csapot, de a szobákból nem egykönnyű volt a tömördek vizet kimeríteni, feltörülni. Edényekkel merítettek, ruhákkal törülgették s az egész ház összecsődült a sajátságos veszedelem bámulatára. (Lásd a képet a czimlapon.) Nagy volt a kár is butorokban és egyéb holmikban s bele telt egy pár óra, míg mindent letörülgették, megszáritgattak. Ott sürgött-forgott Berzi is és úgy buzgólkodott, szorgoskodott, mintha nélküle nem is tudnák rendbe hozni a házat.

Végre úgy a hogy rendbe hozták a házat és ekkor aztán rá került a sor annak a kutatására, hogy hát ki okozta ezt a nagy bajt és kárt, ki hagyta nyitva a csapot? Akár gonosz szándékból, akár gondatlanságból tette, büntetést érdemel.

Berzi és Gusztika a maguk szobájában ülve hallották, hogy a mama mily szigoruan vallatja sorban a cselédeket, inast, szobaleányt, még a szakácsnét is, kinek pedig ritkán volt dolga a szobában. De hiába volt minden vallatás, egyik sem akarta azt vallani, hogy ő a bűnös. A szobaleány még azt is merte mondani,

hogy talán a kis urfiak közül tette valamelyik. A mama azonban ezt nem hihette.

— Az nem lehet, mondá. Magam láttam, hogy szobájokban játszottak, még a szomszédék Laczikája is náluk volt. Különbben majd kivallatom őket is, — de azt ne higyétek, hogy sikerülni fog a gyermekekre tolni a hibát, ha nem ők követték el.

A kis Gusztika nagyon megdöbbsent. Már az árviz kezdete óta egészen meg volt zavarodva, pedig ő igazán ártatlan volt a dologban. Most pedig ezt sugta Berczinek:

— Hallottad? Én azt hiszem, a szobaleánynak igaza van.

— Hát aztán?

— Hát . . . hát meg kell mondanunk, hogy mi okoztuk a bajt . . . mert ugyé, te hagytad nyitva a csapot, mikor ozsonnálni jöttél.

Gusztika eltalálta az igazat s jó kis fiu létere nem is gondolt egyébire, mint hogy őszintén meg kell vallani mindent. De Berczi nem gondolkozott ilyen őszintén, nem akarta beösmerni hibáját s bizott benne, hogy el is hárihat magáról minden gyanút. Hiszen nem árulhatja el senki, csak Gusztika, erre pedig könnyű ráriasztani.

— Hallod-e Gusztika, mondá fenyegető hangon, azt mondom neked, hogy ne árulkodjál, mert megkeserülsz. Ha téged kérdeznek, azt mondod, hogy nem tudsz semmit az egész dologról, a mi igaz is, mert te csak egy pár perczig voltál ott, aztán elmentél.

— Igen, de mamácska tőled is fogja kérdezni . . .

— Ne félj semmit . . . én el nem árulom magamat . . . másképp pedig nem fogják fölfedezhetni, mert az ott felejtett játék szereket a nagy zürzavarban ügyesen összeszedtem és elhordtam senki sem vette észre . . .

Gusztikának csak most jutott eszébe, hogy az árvizben az ő szép játékszerei is tönkre mentek s majd sirva fakadt nagy szomorúságában. Most már azt sem tudta, min busuljon inkább . . . de mégis csak az bántotta legerősebben, hogy hazugságot mondjon a mamának. Félve mondá:

— De Berczikém . . . nem hazudhatunk . . .

— Hallgass! rivallt reá Berczi. És ha nem teszed, a mit mondtam, akkor jaj neked! Tudod, hogy nem lehet velem tréfálni.

— Oh Istenem . . . de hisz akkor . . .

— Egy szót se! Soha sem fogsz többé velem játszani, ha elárulsz . . . őszszetöröm minden játékodat, soha sem jössz többé velem pajtásaimhoz s valamennyinek elmondom milyen csuf árulkodó vagy . . . világ csufja leszel . . . akarod?

— Nem . . . nem . . . nem szólók semmit.

Alig hogy ezt elvégezték, belépett a mama s igen komolyan vallatni kezdte Berczit. A konok fiu azonban kereken tagadott mindent és arra hivatkozott, hogy hiszen ők Laczikával itt játszottak, Laczika pedig ozsonna alatt jött, ő is bizonyíthatja, hogy miudig itt voltak.

— Igaz-e, Gusztika? kérdé aztán a mama.

A szegény kis fiucska az ablaknál félre fordulva állt s nem mert a mamá-

nak szemébe nézni; abban reménykedett, hogy őt nem is fogják kérdezni, elég lesz, ha Berczi felel. De most szólnia kellett. Azt hitte, megfojtja az a szó . . . mintha a torkán akadt volna valami, úgy elszorult a lélekzete. De Berczi titokban fenyegetőleg pillantott reá s Gusztika akadozva felelé:

— I . . . igen . . . itt játszottunk Laczikával.

A mama észrevette ugyan, hogy a kis fiu meg van zavarodva, de azt hitte, hogy attól fél, nehogy ártatlanul is reájok fogják a hibát. Ismerte Gusztikát, tudta, hogy soha sem hazudik, akármilyen hibát követett el, mindig őszintén megvallotta, nem volt az ő jó kis szívében semmi csalafaság. És mert mindig igazat mondott, most is hittek neki.

A mama kiment és Berczi diadalmasan mosolygott, majdnem ujjongott örömeiben, hogy sikerült a ravaszkodás. Hogy mi lehet majd belőle, azzal nem törődött.

A hibának tehát nem akadt gazdája. De a mama nem hagyhatta annyiban a dolgot s leginkább a szobaleányra volt gyanuja, aki előbb olyan nagyon bizonyította, hogy a gyermekek a hibásak. Bizonyosan így akarta magáról a gyanut elhárítani. A mama tehát előhívatta és szigorú hangon tudtára adta, hogy nem maradhat tovább a házban, ilyen hanyag, gondatlan cselédet nem lehet megtartani.

A szegény leány sirva fakadt s újra meg újra csak azt mondogatta, hogy ő ártatlan, de hiába. És még valaki volt ott, aki könyezni kezdett: a kis Gusztika; ő egészen bizonyosan tudta, bizonyítható volt is, hogy ártatlanul büntetik a

szegény leányt, ki eddig oly hiven szolgált; már majd el is árulta magát, mert a mama látván, hogy Gusztika sirva fakad, meglepetve kérde:

— Mi a bajod? Miért sirsz?

— Oh, mikor Julist ártatlanul csapják el . . .!

— Az nem a te gondod. Lakolnia kell!

— De mikor nem ő okozta a bajt!

— Nem ő? Hát kicsoda? Talán tudod?

Szegény Gusztika fülig pirult zavarában. Már bizony majd kimondta, hogy tudja, de aztán eszébe jutott Berczi fenyegetőzése . . . félt is, de meg azt sem tudta, mi a rosszabb: ha testvérét árulja el, vagy ha engedi, hogy az ártatlan szenvedjen. Még sokkal kisebb volt, hogysen jól meg tudta volna gondolni a dolgot s végre is csak testvére mellett maradt és most már ő is megindult a gonosz uton, melyre elcsábítani engedte magát, most már ő is hazudott, pedig oly nehezére esett, mikor azt felelé:

— Nem . . . nem tudok semmit . . . csak úgy gondoltam . . .

A mama gyanakodva nézett a kis fiura, ki aztán egészen megzavarodva sietett Berczihez és elbeszélte a törtéteket.

— Ugy-e, Berczi, azt nem szabad megengednünk, hogy ártatlan szenvedjen miattunk . . . ez bűn volna . . . Én nem árultalak el . . . de ugy-e, most már magad fogod megvallani? Oh, tedd meg! Ugy-e megteszed?

Berczi nem volt olyan gonosz szívű, hogy azt a hirt nyugodtan halgathatta volna. Arra sem volt elkészülve, hogy

más fog lakolni az ő hibájáért, nagyon érezte, hogy ezzel már igazán bünt követ el; de csak egy pillanatig gondolt arra, aztán megint győzött benne az önzés.

— Én bizony nem szólók semmit, felelé. Van eszem, hogy nem vonom magamra a büntetést . . . nem hal bele Julis . . . majd talál máshol szolgálatot.

Gusztika még egyszer kérte, de Berczi

csak annál macskább lett s a jó kis fiu szomoruan fordult el, aztán egész estig könnyezve üldögélt a sarokban. Nem volt kedve semmi játékra, mindig csak azon járt az esze, milyen rosztat cselekesznek ők ketten. Az igazat megvallva, Berczi sem volt valami nagyon jó kedvű; próbálgatott játszani, de sem-

miképp sem boldogult, Gusztikát hiába hívta, ez nem mozdult s ha ránézett Berczire, mintha mindig azt mondta volna: — Nagyon gonosz dologra csábitottál engem!

Hasztalan próbálta Berczi elfojtani lelkiismeretét, nem megy ám az oly könnyen. De azért mégsem volt bátorsága, hogy őszinte vallomással jóvá tegye a hibát.

Végre elérkezett a vacsora ideje. A két fiu szokása ellenére nagyon csöndesen szóltalanul ült az asztalnál, Berczi folyvást lesütve tartotta szeméit, Gusztika pedig alighogy vissza tudta fojtani könyeit. De a mama is nagyon komoly arcot mutatott, legfurcsább pedig az volt, hogy a szobaleány meg egy csöppet sem látzott szomorkodni többé. Mikor a vacso-

rának vége volt, a mama intett a szobaleánynak, ki azonnal kiment, de csakhamar visszatért, kötényében hozva valamit. Ekkor a mama így szólt Gusztikához:

— Nagyon szomorú fölfedezésre kellett ma jutnom, fiam! Eddig azt hittem, hogy őszinte szívű, jó fiu vagy. De arról győződ-

tem meg, hogy csalódtam. Mikor a szobaleánynya gyanakodtam s te megzavarodtál, észrevettem, hogy igazad van, nem Julis a bűnös. Kérdésemre mégis azt felelted, hogy te nem tudsz semmit. Hagytam időt, hogy megtérj és magad jószántából jöjj hozzám megvallani, hogy te követted el a hibát . . .

Ezt az igazságtalan vádat Gusztika

... BENNE USZTAK ... JÁTÉKSZEREI.

(Lásd a 367. lapon.)

már mégsem akarta elszenvetni s élénken felkiáltott:

— Nem, nem én tettem!

— Ne tagadd! szólt a mama szigoruan. Már is nagyon elszomorítottál, hogy hazugságon kaptalak rajta s többé nem bízhatom szavadban. Nézd, mit találtunk! Ezek a te játékszereid, összeázva; a kályha mögött elrejtve találtuk.

A szobaleány kötényében csakugyan ott voltak a Gusztika tönkrement játékszerei. A szegény kis fiu megdöbbenve látta, hogy ez valóban ellene bizonyít, ha csak Bercki rögtön meg nem szólal s bűnbánólag vallomást nem tesz.

De Bercki nem szólt.

Lesütötte szemeit, eltakarta arczát, mintha örökké baja volna hol az orrának, hol a fülének. Hiába nézett rá esdőleg Gusztika, Bercki nem látott semmit, nem mert senkinek szemébe tekinteni.

Nem tudom, ki érezte magát keserveesebben a két fiu közül; Berckin majd hideg borzongás, majd forróság futott végig s már sajnálta, hogy oly gonosz utra indult; most testvére, a szegény jó Gusztika szenved miatta ártatlanul s talán kemény büntetést is kap . . . ha ugyan el nem mondja az igazat. De nem . . . Gusztika nem árulta el az igazi bűnöst, hallgatást ígért s inkább szenved, ha Bercki nem akarja őt megmenteni. Kétszer vagy háromszor megmozdult Bercki, hogy anyjához siessen és őszintén megvalljon mindent; de végre mégsem mozdult s győzött benne a rossz sugallat. Minek árulná el magát? — hiszen lám, Gusztika nem szól, magára vállalja a hibát.

A mama, miután egy ideig komolyan

szigoruan nézett Gusztikára, végre így szólt:

— Most menj aludni, majd reggel megtudod büntetésedet. Hogy gondatlanság által bajt és kárt okoztál, azt még megbocsátanám, de hogy álnokoskodtál, hogy másra akartad tolni a hibát, ez oly nagy bűn, melyet meg nem bocsáthatok.

Ezzel a mama elfordult és szobájába ment. Utolsó szavai Berckinek szinte a szívébe nyilaltak; érezte, hogy ő érdemli azokat leginkább; de a szegény kis Gusztika is bűnösnek érezte magát, mert hiszen igaz, ő is csalja a mamát.

Sápadtan, csüggedten ment Gusztika hálósobájokba. Már nem is sirt, csak végtelenül szomorú volt, igazán a kő is megsajnálta volna. Leült az asztal mellé, arczát kezeibe rejté és busult, könyei pedig néha-néha kicsordultak szeméből. Nagyon, nagyon szerencsétlen volt a kis fuicska.

Bercki nyugtalanul, zavarodtan járt ide-oda s nem tudta hogy mihez fogjon. Meg-megszólította kis öcsét, de ez nem felelt s Bercki, érezve bűnét, most egyszerre majdnem alázatos lett, mindenképen próbálgatta, hogy megengesztelje, aztán biztatgatta, hogy majd meglátja, nem lesz a büntetés olyan borzasztó.

— Oh nem a büntetés miatt búsulok én! felelé Gusztika. De már ezentul nem fog mamácska szeretni . . . vagy legalább nem úgy mint eddig . . . hazugnak, gonosznak fog tartani . . . és igaza van . . . ámbár én nem akartam . . .

Zokogása elfojtotta szavát. Ott hagyta Berckit és lefeküdt, de sokáig, nagyon sokáig sirt ágyacskájában, míg végre elaludt.

Berczinek, mondhatom, szintén rosz éjszakája volt. Hiába akarta kiverni fejéből ezt az egész gonosz históriát, hiába hunyta be szemeit, nem jött reá álom. Nem volt olyan megrögzött rosz fiu, hogy ne bánta volna a történeteket s mikor hallotta, hogy a másik ágyban szegény Gusztika miként zokog fel néha, maga is könyezni kezdett. Mennyi bajt okozott pajkos gondatlanságból és aztán mennyi szomorúságot szüleinek, jó kis testvérének csupa önzésből, mert nem akarta viselni hibája következményét. Már belátta, hogy nem segíthet máskép, mint őszinte megbánás és vallomás által; de mikor arra gondolt, megtegye-é, megint csak visszarettent. Hisz most még uehezebb a vallomás, még nagyobb bűnökkel kellene meggyónni . . . nemcsak azt, hogy ő okozta az árvizet, hanem azt is, hogy azután ijesztgetéseivel ő kényszerítette álnokságra a jó kis Gusztikát; mikor pedig ez maga került bajba, hát engedte, hogy az ártatlant büntessék! Most ezt mind meg kellene mondani a mamának!

Hányta-vetette fejében, mikép bujhatna ki, hogy Gusztikát is megmentse, szüleit is megengesztelje, de nem talált módot s végre elnyomta az álom. De milyen szörnyű álma volt! Mintha ott lett volna a fürdőszobában s a csapon át folyt, folyt a víz s ő hiába erőlködött, hogy a csapot elzárja . . . és a szobában mindig magasabbra emelkedett a víz . . . már derékáig . . . már a szájához ért . . . már fuldokolt s ijedtében fölébredt.

Nagy sokára újra elaludt, de a gonosz álmoképek megint csak megújultak.

Mintha Gusztikát látta volna a kádban fuldokolni . . . segítségére sietett, de mire oda ért, már nem talált semmit . . . a csap is el volt zárva, csak egyetlen egy vízcsöpp függött még rajta, s ő már örült, hogy már nincs semmi baj, mikor az a vízcsöp leesett és gyorsan nőtt, rettenesre nőtt s benne usztak, táncoltak a Gusztika elázott játékszerei (Lásd a képet a 365. lapon.) lovacsákák, báránykák, nyulak, elefántok . . . és az a vízcsöpp még mindig nőtt, már a felszobát betöltötte, a kis állatok óriásokká lettek s egyszerre az elefánt kinyújtá orrmányát, derékon kapta Berczit s berántotta a vízbe, ott meg kell fulnia . . .!

Rémültén fölsikoltott s mintha ekkor valaki mellén ragadta és megmentette volna . . . fölébredt és a mamát látta ott ágya mellett.

— Roszat álmodtál, facskám, ugy-e? Felköltöttelek.

Berczi még mindig reszketve nézett körül, de csakhamar eszébe jutott, minden, a miből ez a rémes álom támadt. Tudta, hogy azért gyötörték e borzasztó rémképek, mert rosz lelkiismerettel feködött le. Nem akarta tovább üzni a csalást. Fölugrott, nyakába borult a mamának és könyezve mondá:

— Igen, rosz álmom volt, de azért, mert bűnös vagyok. Oh, édes jó mamácskám, büntess meg, oly sokat vétettem!

A mama meglepettve nézett reá, s Berczi egy pillanatig még habozott. De már rajta volt a jó uton s tovább ment, őszintén megvallott mindent. Épen elkészült gyónásával, mikor Gusztika fölébredt. A mama legelőször is hozzá ve-

zette Berczit.

— Kérj bocsánatot kis testvéredtől is. Sokat szenvedett miattad.

Gusztika, mikor megtudta, hogy az ő ártatlansága kiderült, szívből megbocsátott s mindjárt kérte a mamát, hogy ő is bocsásson meg Berczinek.

A mama látta, hogy Berczi megbánása őszinte, de azért egészen büntetlenül mégsem hagyhatta. Sok jó mulatságtól, kellemes játéktól és szép ajándéktól esett el Berczi; de nem panaszkodott, nem durcázkodott, mert érezte, hogy megérdemelte a büntetést; arra törekedett, hogy őszinteségével, jó viseletével teljesen vissza nyerje szülei szeretetét s ezt el is érte. Azóta pedig nemcsak a jó Gusztikát nem csábitja többé rosra, hanem maga is őrizkedik a hazugságtól, ravaszkodástól. És nem bánta meg, mert azóta mindig vigan és boldogan él. És még ma is elpirul, ha arra a veszedelmes árviz-veszedelmre emlékeztetik.

Ki a legény a csárdában?

(Képpel a 357. lapon.)

»ÉN VAGYOK a Kakas vitéz,
Az a harsány, a zajos.
A lábamon sarkantyú peng,
A sisakom tarajos!

Hess el innen, hitvány legény,
Szomszédbeli kis kakas!
Ne higgyed, hogy retirálok —
Kemény vagyok és nyakas!

Kukoriku! Én vagyok a
Félelmetes nagy vitéz;
A ki engem meg nem tisztel
Mint a bogár odavész.

A hány tyúk van az udvaron,
Az mind hívem én nekem;
A szívöket elbájolja
Az én pompás énekem.

Ide mellém tyukocskáim,
Kukorikú, jöjjetek! . . .
De nini . . . a tyuk csapatka
Megfordul és eltipeg.

S szól az öreg kendermagos:
»Hallod-é, te hős kakas,
Lehetsz tőlünk bár mi vitéz,
Bár mi kemény és nyakas:

Csak henczegés a beszéded;
Fajunk ezt nem sziveli —
A mi régi kakas bácsink
Majd gondunkat viseli.

Énekelhetsz mint arany kürt,
De mi rád nem hallgatunk,
Régi kakas barátunkkal
Itt hagyunk s elballagunk!«

És úgy tett, miként beszéle —
A sövényen átrepült
És utána mind a többi —
A nagy vitéz bele hült.

S gondolkozik, most magában:
Kükürükü! . . . röstellem! . . .
Ki a legény a csárdában?
Bizony, már nem kérdezem.

UTÓLAGOS MEGFEJTŐK.

A »KIS LAP« XXI. köt. 19-dik számában közölt rejtvények megfejtését utólag még beküldték: Stauber Józsika, Boross Emil, Katona Andor.